

చిత్రమాలిక

పంతులు - శాస్త్రి

మే నెల రెండవవారం; ఎండలు విప రీతంగా మండి పోతున్నాయి; దీ రోజు కారోజు మధ్యాహ్నం తుండ బాధకు భరించలేక, ఇవారే ఇంత ఎండ కాసింది, సాయంకాలం తప్పక వాన వడు తుందని ఆశించడం జరుగుతుంది. ఆశించి వట్టుగానే సాయంకాలం అయ్యేసరికల్లా కొద్దిగా మేఘాలు కమ్ముకోవడం, ఇక తప్పక వానవడుతుందని ఎంతో ఆశ్రుతగా ఎదురు చూడము మాత్రమేమిగిలేది. వేళకు ఎక్కడి నుండో గాలివచ్చి, కమ్ముకోన్న మేఘు లను చెల్లాచెదురుచేసి పారవేసింది. మహా అయితే ఆ సందర్భంలో ఒక రెండు చిను కులు పడేవి; వాటివలన భూమి చల్లబడిక పోవడం అటుండగా రాత్రి ఉక్క మరీ ఎక్కువై బాధగా ఉండేది.

సర్వీసులో ఎక్కువగా ఉన్నంతకాలం ఎప్పుడు 'యాశై' అయిపోయి నిండుతాయా, ఎప్పుడు రిటైరయి చోయిగా విశ్రాంతిగా జీవితం గడుపుతామా అనిపించేది. కాని, తీరా వేళకి రిటైరు కావలసి వచ్చేసరికి మరొక్క రెండుమాత్రాల్ని ఉద్యోగంలో ఉంటే ఎంత బాగుంటుంది అనిపించింది. చాలా తాపత్రయం వడినవిదట ఎలాగో ఒక సంవత్సరం ఉద్యోగం పొడిగింపు జరిగింది—

సంవత్సరాంత పరీక్షలు - మార్కులు - పరీక్ష ఫలితాలు ఈ గొడవలలోనే మొదటి

వారం ఆఖరువరకూ గడిచిపోయింది. ఇంక ఉన్నదల్లా మరొక నెలా పదిరోజులు విశ్రాంతి. కలతల్లో ఇక్కడికి అక్కడికి చాలాచోట్లకి వెళ్లాలను కోన్నాను గాని, ఎండల్లో ప్రయాణం అంటే జడసి, నేను వెళ్లాడానికి బదులుగా పిల్లల్ని ఇక్కడకు రమ్మని రాకాను. వాళ్ళింకా రావడానికి వారం పదిరోజులు వట్టవచ్చును. ప్రస్తుతా నికి నేనూ మా శ్రీమతీ మాత్రమే ఇంట్లో ఉంటున్నాము.

మధ్యాహ్నం ఫోజనం అని పేరేగాని, బాగా ఎండెక్కిన తిరవారి ఫోజనం చెయ్యడం కష్టంగా ఉంటుందని, వదిగంటల లోత్రనే ఫోచెయ్యడం, ఆ వెంటనే ఒక్క గంట చిన్న కనుకురియ్యడం, లేచి మధ్యాహ్నం మూడుగంటలవరకూ భారతం చదువుకోవడం, కాఫీతాగి, ఎలాగో అయిదు గంటలవరకూగడిసి, క్లబ్బుకివెళ్ళి ఎనిమిది గంటలవరకూ మార్కొని, వచ్చి ఫోచేసి, పేసరుచదువుతూ పడుకోవడం — ఇదీ ప్రస్తుత దినచర్య—

మధ్యాహ్నం మూడు దగ్గరగా అవు తుంది. భారతం సభావర్తనం చదువు తున్నాను. మాఅలిడ వీవాడో సత్యాగ్రహం రోజుల్లో ప్రారంభించి, ఇప్పటివరకూ సాగిస్తూన్న అలవాటుప్రకారం రాత్రిం మీద దారం తీస్తుంది. రెండున్నర దాటాక కాఫీ పెట్టడానికి లేస్తాననికొని చదువు తున్న కుట్టం చాలా రసవంతంగా ఉండడం

సమస్య

చేత నేనే కాఫీకి తొందరలేదు మార్కొ మన్నాను.

అటువంటి సమయంలో వచ్చాను బ్రహ్మ నందిం.

బ్రహ్మనందం నా చిన్ననాటి స్నేహి తుడు.

ఇంటర్మీడియేటువరకు కలిసే చదువు తున్నాము. తిరవారి అతను చదువుచూచి ఉద్యోగంలో ప్రవేశించాడు.

ఆ తిరవారి మాకు అట్టే కలియబానికి సావకాశాలు లేకపోయాయి. ఈమధ్యను నుమారు రెండేళ్ళయింది అతను రిటైరయి వచ్చి ఈ ఊళ్లో ఒక చిన్న ఇల్లుకొనుకొన్నది ఒక్కడే ఉంటున్నాడు. భార్య లేకపోయి అప్పుడే నుమారు వచ్చేయించుట.

వచ్చే కొద్ది కేకంతోనే కొడుకులందరికీ బి. ఏ. వరకు చదువులు చేప్పించాడు. మూడు క్లికీ ఒకమాదిరి నుంచినంబంధాలే చేశాడు.

రిటైరయినతిరవారి వచ్చిన ప్రావిడెంటు పండుతో అదివరకుచేసిన అప్పులు తీర్చే కాదు; ఆఖరిమాతురు వెళ్ళి చేసేసేడు. మిగిలిన అయిదువేలలోనూ ఒకమాదిరి వానయోగ్య మైన దిట్టమైన ఇల్లు కొన్నాడు.

“మూడు బ్రహ్మనందం! ఇప్పటికప్పుడే నువ్వు ఎన్నో నంతత్సరాటుగా ఈవడిల్సేకింద దణ్ణు తగలేస్తున్నావు. అందులో ఎన్నవ వంతంబనా నీకు బహుమతుల రూపంలో వచ్చిందా? అదృష్టం ఒక్కమారుగా ఆకాశం మీంచి ఉడినడాఅనుకునేకంటే మన ఖర్చులోనే పొదువుగా ఉండడం నేర్చుకుంటే....”

★ విశ్రమాంశిక ★

మామూలుగా కొడుకులు అమ్మను, నీకొడుకు నామ్మ వేరే ఉండడం, మాదగ్గర నీయిష్టం వచ్చినచోట ఇష్టం వచ్చినస్థానంలే సరిపోవా? అని, నరక, వాళ్ళింటు ఎందుకు కాకనాటి ఒక అరుగులపాటు మామగర్ల కొడుకులదగ్గరా ఉండి వచ్చేడు; ఆ కరసనే మామగర్లకూతుళ్ళదగ్గరా మొత్తం ఒక రెండు నెలలుండి వచ్చేడు. తరవాత, అదికరకు తను ఇంట్లో అడ్రెసు వాళ్ళవేరే వాళ్ళ చేయించి వేరే ఉండడం మొదలు పెట్టేడు. కొడుకులకు ఖండితంగా రాసేసేడు. నేను విచ్చి మీ ఎవ్వరిదగ్గరా ఉండడమన్నది మీకూ నాకూ కూడా సదుపాయం కాదు. మీరు ఒక్కొక్కరూ నెలనెలా ఇరవై రూపాయలవొప్పన పంపిస్తూఉంటే నాకు చోయిగా సరిపోతుంది. నేను ఉద్యోగం చెయ్యడానికంటే ముసలివాణి లెక్క చేసేరుగాని నాకింకా కిరీదార్ల్యం సడలిపోలేదు - ఎప్పుడో నాకు వీలున్నప్పుడు వచ్చి మిమ్మల్ని చూసి పోతూఉంటాను."

అతనికొడుకులుకూడా బ్రాక్షత్తలవాళ్ళే. ప్రతి నెలా క్రమం తప్పకుండా జీతం అందినానే మినియార్లరు చేస్తారు. ఎప్పుడయినా అంత చిరాకుగాఉంటే ఒక అయిదో పదో తగ్గించి అయినా పంపేవారుగాని అసలే మానేసేవారుకారు. అసలు బ్రహ్మానందానికి

మామూలుగా కొడుకులుకంటే అరవై రూపాయలూ అవసరంపడేవి కావు. ఎప్పుడయినా ఏదైనా అగత్యం వస్తుందిని మిగిలింది నేనింగ్ననేంకలోనేసి ఉంచుకొనేవాడు.

అతనికి తగినవాళ్ళే, గవర్నమెంటులో బంట్లొకవనిచేసి, రిటైర్ అయిన రామస్వామి అనే మనిషి దొరికాడు. అతనికి డబ్బును గూర్చిన ఆశ అట్టేలేదు. కొడుకులందరూ ఏదోపనులు చేసుకొంటున్నారు. తనకు ఏదో కాలక్షేపం కావాలి.

ఇద్దరూ కలిసి బ్రహ్మానందం ఇంటిచుట్టూ పూలమొక్కలూ పళ్ళెముక్కలూ నాటి పెండ్లలో తనయనందం పొందుతారు పసిపిల్లలూ—

బ్రహ్మానందం తనవంట తానేచేసుకొనేవాడు. మధ్యాహ్నం ఒంటిగంటకుగాని భోజనం చేసేవాడుకాదు. మళ్ళీ రాత్రి ఎనిమిదిగంటలకి ఏదో ఫలహారంచేసి ఇన్ని పాలుతాగి పడుకునేవాడు—రామస్వామి కూడా సరిగా అతిసు భోజనంచేసేవేళ్ళప్పడే వెళ్ళి భోంచేసి వచ్చేవాడు—

రాత్రి అతిసు ఏదో చదివిచెప్పతూఉండేవాడు. రామస్వామి అతనికి నిద్రవచ్చే పర్యంతం కాళ్ళు పట్టి పడుకొనేవాడు. అన్ని అంకాలలోనూ అతి నియమ

అట్టంగా, ఏ దుశలవాటూ కేటంబాఉండే బ్రహ్మానందానికి ఏదయినా దుర్వ్యసనం అంటూ ఉంటే అది పజిలకింద డబ్బు తగలెయ్యడమే—

ఏవో మామూలు సాగుకాల పజిల్యుకి కడుతూ ఉండేవాడు. నెలనెలా ఏ పదో పదిహేనో వాటిక్రింద ఖర్చుపెడుతూ ఉండేవాడు.

నేను ఎప్పుడయినా స్కూలు నుంచి ఇంటికివస్తున్నప్పుడు వాళ్ళో వాళ్ళింటిదగ్గర కాస్తనవు ఆగేవాణి.

ఇద్దరూ తోటవనిచేస్తూనే, పజిల్యుసాల్వ చేస్తూనే కనిపించేవారు. చెళ్ళి వెళ్ళడంలో నన్ను సలహాలవ్వడం ప్రారంభించేవారు.

నేనొకనాడు అడిగను! తోటవనిలో అయితే మీ రామస్వామి ఘటికుడే కావచ్చునుగాని, పజిల్యు సాల్వ చేయడంలో కూడా నీరు అతిని సలహా పనికి వస్తున్నదా?

"నీకు రామస్వామి అంటే సామాన్య డుగా కనిపిస్తున్నాడు కాబోలు - చిన్నతనంలో అతినేగాని ఇంగ్లీషు చదువుకొని ఉంటే, ఎంతవాడయి ఉండునో, నేను తెలుగులో అర్థం చెప్పితే చాలును, అతను ఎంతగాగా ఆలోచిస్తాడనుకొన్నావు. ఒక్కొక్కప్పుడు నేను పట్టుదలకొట్టి అతను చెప్పినమాటల కాదని నేననుకున్నా మనే వేస్తాను. నిస్సంకేహంగా అతను చెప్పినదే రైటయి ఉండుకొంటుంది. ఇప్పుటికలా అధమం అరడజను మార్చియినా జరిగింది."

"అంచేత, ఇప్పుడు అతిని సలహా నేనమ్ముకుంటున్నా వస్తుమాట?"

"లేదు; ఇద్దరంకలిసి ఆలోచించి, ఒక నిర్ణయానికి వస్తున్నాము."

ఇదీ బ్రహ్మానందం పరిస్థితి.

మధ్యాహ్నం మామగంటలవేళ్ళప్పుడు బ్రహ్మానందం వచ్చేడంటే అతను వచ్చిన పనేమిటో నాకు వెంటనే తెలిసిపోయింది. కాని, వచ్చీరావడంతోనే వ్యవహారం మాట్లాడడం బాగుండదని "రావోయి, బ్రహ్మానందం! రా కూరో; ఎండలు మహా తీవ్రంగా ఉన్నాయి; పడుకొంటే చెయిలతో తడిసిపోవేమీగాని, నిద్రపట్టు. అందుచేత భారతం చదువుకుంటున్నాము."

"నిద్రపట్టకపోయినా పక్కమీద అలూ ఇటూ దొరకేంటే భారతం చదువుకోడం చాలా మంచిపని... నేను... కొంచెం పని మీద వచ్చేను."

"సరే దానికేం, కాస్త కాఫీతాగి వెళ్ళు గాని, అందాకా నువ్వు కాస్తనవు చదివ కూడదా? నేను ఏదో చదువుతానుగాని, నీవంటి సంగీతజ్ఞానం ఉన్నవాడు రాగభోరణిలో చదివి తే మరీ బాగుంటుంది. ఏమి

కేశంను కేశ సౌందర్యాన్ని కాపాడు లోపదము.

కేశవర్ణని

ఉదయాన్నే ఉపయోగించుటచే ముందును చాగొట్టి దిన మంతా ప్రకాశవంతముగా ఉంచును. పసితనంనుంచి వాడి జీవితమంతా కేశసౌందర్యం పొందింది. యిక తలలో దురద పుట్టదు. కేశాలు రాలవు. అకాలంలో నెరియుటమాన్చి, కేశములకు ఆరోగ్యం చేకూర్చుంది.

కేశవర్ణనితో కేశములను వృద్ధిచెయ్యండి.

కేశశుభ్రతకు. నువననకు పాంఘ వాడండి

కేశవర్ణని అ. 14; మాంఘ్రా అ. 14; బొట్టేజి అదనం. అన్నిచోట్లా లభించును

కేశవర్ణని ప్రాడక్షు, కోయంబత్తూరు,

నేషనల్ వేయి & పబ్లికేషన్ (నందింక) లిమిటెడ్ కింగ్ హాంబేట్, బెజవాడ No 2.

కవిత్వం రాసేగయ్యా, కన్నయ్యగారు! ఇటువంటి కవిత్వం చదువుతున్నప్పుడే 'నా నృసిః కురుతే కౌత్యమ్' అన్న నూత్నలోని కవిత్వం గోచరిస్తుంది. చదువుతావా?"

చదవడానికేముందిగాని, నేను అవతల బోస్టాఫీసుకి వెళ్ళవలసిఉంది ఎంచో మా చిన్నివాడు ఈ నెలకూడా పంపకేక బోయాడు. గతనెల మా రెండవవారా అల్లుడూ ఈ దారినివెళ్ళా ఇక్కడ దిక్క వాళ్ళకి బట్టలూ అబీ కొనడంతో నా దగ్గ రున్నది కాస్తా అయిపోయింది. అయినా మరొక వారం గోజుల్లో మా పెన్సనాకి దగ్గరనుండి మనియార్డును రక్షించి తప్పకుండా, రాగానే...

"సరే, సరే, దానికేంకే, ఇప్పుడు ఎంత యితే సరిపోతుంది? ఒక ఇరవై చాలువనుకుంటాను."

"(పసుతానికి ఒక పక చాలుగాని, ఇరవై ఇయ్యి; మావాడు పంపగానే...)

"మీ గారు పంపగానే కాకపోతే, నీకు వజ్రలు ఉన్న వచ్చిన తిగుతాననే ఇయ్యి; ఇప్పుడే ఇయ్యుంటానా కాస్త కాఫీతాగి వెళ్ళుకావడా?"

"నాకు ఇటువంటి సమయంలో కాఫీ తాగడం అలవాటులేదు. అసలు నేను భోజనం ఒంటిగంటి చేస్తాను. అయిన గంటలకిగాని కాఫీ తాగను - బోస్టాఫీసుకి వెళ్ళే మంచిది."

నెంకు "పదిరూపాయలపాటు తెచ్చి యిచ్చాను"

ఇక్కా కాస్త హితభో, నెయ్యికుండా ఉండేకేకపోయాను.

"మాను, బ్రహ్మసందం! నీకొంకులూ, కూస్తు, నువనలూ, నువనరాకు - విల్లంతా ఉన్నాను. వాళ్ళలో ఎవరికికానీ, ఈ నెల నేనా సువ్రు ఖచ్చునేసే పది పదిపాను ఎంతగా ఉపయోగించగలనో, ఎంతటి ఆనందం చేకూర్చగలనో ఆనందింను.

ఇప్పుటి కప్పడే సువ్రు ఎక్కో సంవత్సరాలుగా వీటికింద పెయ్యు తగలేవున్నావు. అంకులో ఎన్నదనంతయిగా నీరు బహు మనుల రూపంగా కచ్చింగా? అక్కపం ఒక్కమాగుగా ఆకాశంనిగాంచి ఈపేదాలయమనేకంటే మనఖచ్చు వెన్నాలలోనే పొగువుగా ఉండవం చేస్తుకుంటే...

"ఈనూటలన్నీ నాకు నేనే ఎన్నోకూర్చు చెప్పోన్నవే. అయితే నేను నా సర్వస్వ తీతంగా నాకు నాటికి అవసరమయిన ఎన్ని గుఖాలను, సరుపాగులకూ తొగ్గం చెయ్యబట్టి నాళ్ళు ఇంతనాళ్ళుచేసేనో ఆభోగవంతుడికే తెలుసును కాకపోయినా నేను నా భోజన భాజనాలకింద, ఇంత కంటే ఎంతగానో ఖచ్చుపెట్టిఉంటే

ఎవ్వకూ ఏమీ అవదు. అవకాశం. నాకు ఏ ఇతరవ్యాసంగమూ ఇవ్వలేనీ మానసిక తృప్తి, పరిశ్రమను విశ్రాంతినీ ఇస్తున్నది - అంతేకాను, నాకేమీ నమ్మకం ఉంది, ఎప్పుటికయినా ఏనో ఒక పేద బహుమతి వచ్చి తిరుకుందని - మరీ నేను వస్తాను... మావాడు పంపగానే వారం పది గోజుల్లో నీవెప్పు నీకేవ్వేస్తాను..."

అన్నప్రకారం వారంరోజులనాటికి రానున్నామితే ఇరవైరూపాయలు పంపించాను -

కాలం గడిచిపోయింది -

నా ఉద్యోగపు బాజీగింపు కాలంకూడా తూర్తి అయింది. ఏం చెయ్యడానికి తోచక, నిర్యాసవారంగా కూర్చోండి ఇప్పుడక తంటానపకున్న సమయంగా ఎవరో ప్రకారంకం పరివాళ్ళు వేటికీ గూపాయి దొర్లన ఇస్తామంటూ ఏవో పాత్రపు పకాయి రామయన్నాగు - వాళ్ళిచ్చే ప్రతి ఫలంమీవకం టెకూడా, ఏనో స్థాకమయిన పరికారాకిందన్న సంతోషంతో వ్యామంగా పడవలసినవానికి పదింతలు శ్రమపడి, రాసి వడే పదియార్డు సాఫురాసి గోజంతా పనిలో మురిగి తేలుతున్నాను -

ఇటువంటి సమయంగా ఒకనాటి మధ్యాహ్నం నా శ్రీమతి వార్త తీసుకొనివచ్చింది.

"మీ కెంతనీగూ మీ పుస్తకాలలోకమే - బ్రహ్మసందం గారకి వాతిక వేల గూపా కులు కచ్చేయలు"

నేను కొంతసేపు నమ్మకేకపోయాను - ఈరంతా అప్పుడే రప్పమని బోయిందనీ ఇంకులో ఏమీ సంకేతం లేదనీ మా శ్రీమతి నమ్మకం కలిగేలా చెప్పింది -

అయినా ముంజేతి కంకణానికి అస్తమెంకునని, వేనే కాఫీతాగి బయలుకేలేను.

వల్లేపకీ వాతావరణం ఎప్పుటిలాగే ఉంది పాతికవేల చాతాక్షుగా వచ్చిపడే కళ ఎక్కడా గోచరించలేదు.

బ్రహ్మసందం, రామయ్యమి ఇద్దరూ పోలవనిగో నిరున్నలయి కన్నాగు.

తాము వేసి పెంచిన సపోబాకెలు కావు పటింది బంగింపల్లి మామికికెలు.

ఇంకా వాగా చిప్పడే - ఒక పాతిక కానుకకంటే ఎక్కువ శేపు. కానుకన్నీ పరువుకే కచ్చేయి - ఒక నెంకు చెయ్యునే పంకిపోయాయి నాటిని కోమవపు ప్రారంభోత్సవపు బహుమతిలో ఉన్నారెద్దరూ - గాల్ల తోటలందిచి తవ్వకుత్సంతో చెప్పే కబురు వినే ఓరిక తేకపోయింది నాకు.

నూటిగా ప్రశ్నించాను. ఆడే మంత సుఖ్యమయిన విషయం కాస్తే, మొదటి బహుమతి రచ్చివట్టు టెలిగ్రాము వచ్చింది.

“నే నెండుకు బ్రతికిఉన్నాను? అనే శీర్షికతో ఒక కవి ఒక పద్యం వ్రాసి ఒక ప్రతికరు పంపాడు.
 తిరుగు టపాలో అది తిరిగి వచ్చింది. దానికి జతపరచిన చీటీలో ఇలా ఉంది: “మీ పద్యం మాకు నచ్చక అయ్యు వెయ్యుటంలేదు. కాగా, మీ ప్రశ్నకు మా జవాబు:- మీరు ఈ పద్యాన్ని వ్యయంగా పట్టు కొచ్చి ఇవ్వకుండా టపాలో పంపారు కాబట్టి.”

దినీ, పది పదిపాను గోజుల్లో చెక్క రావచ్చుననీ చెప్పి, మళ్ళీ తమ తోటను గూర్చిన ప్రశంసలో పడ్డారు.

బంగింపల్లి మామికిపంకు ముక్కలూ, తమ కృషి ఫలితమయిన ఎర్రటిపన్నీ తినంతే కదలని య్యులేకు నమ్మ - నేను వాటిని తింటూ యవాకై అతరి అద్వైతానికి సంతోషం పలికివచ్చి జైలపడ్డాను.

ఇంత కాలం నిరంతరం పరిశ్రమించి పొందిలేని ఉబ్బును, ఎన్నడూ ఒక్క మాగుగా స్వంతమని కళ్ళజూడవంతివెబ్బును అతి సునామాసంగా ఆతిను సంపాదించి గలిగేడంకే, అతి దుప్పే హితుడే అయింపుటికే సంతోషంకంటే ఈర్ష్య సూత్రమే ఎక్కువగా కలిగిందనాలి అయ నెలలాయి ఈ పుస్తకాల రచనతో సతమత మవుతున్నాను; ఇంతోచేసి వీటివల్ల వచ్చేది మూకు నాలుగు వందల కంటే ఎక్కువలేను - ఒకే మందిలో ఏ ఒక్క డిగ్రీ తిప్ప అవకాశం ఉండదని తెలిసినీ, ఏమీ ఆ ఒక్కడూ ముమే కాకూపదా అన్న భ్రాంతిలో, నెలకి అయిన రూపాయలకంటే ఎక్కువ ఖచ్చు చెట్టకూపదమ్మ నిశ్చయంతో పజిల్లు సాబ్బుచేసే ప్రయత్నంలో పడ్డాను.

బ్రహ్మసందానికి మొదటి బహుమతి వచ్చిందని విన అప్పటికింకా నెల్లాళ్ళకంటే ఎక్కువ కాలేను.

ఒక నాడుదయం నేను రాసిన పుస్తకం పల్లెవచ్చుకి పంపించడానికి కడన అడీ తగూరుచేయడంకాగా వచ్చాకు బ్రహ్మ సందం.

